

Vyjádření k rozptylové studii pro záměr: „CTPark Prague North D8.3, D8.4, D8.5, D8.6“

Zpracovala RNDr. Alice Dvorská, Ph.D., 21.5.2020

Rozptylová studie (dále RS) pro posuzovaný záměr byla v únoru 2020 provedena modelem SYMOS'97, který je ve vyhlášce č. 330/2012 Sb. uveden jako jedna z referenčních metod pro imisní modelování. RS představuje přílohu č. 5 dokumentace záměru. RS pro proces posuzování vlivu stavby na životní prostředí by měla být zpracována dle Metodického pokynu MŽP, Odboru ochrany ovzduší, pro vypracování rozptylových studií podle § 32 odst. 1 písm. e) zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (dále MP RS).¹ Tento pokyn v podrobné míře popisuje požadavky na náležitosti RS, což v konečném důsledku zvyšuje její kvalitu a transparentnost. Níže jsou uvedeny připomínky k RS, a to i z hlediska požadavků MP RS.

- 1) Na str. 9 RS se píše: „*Výpočtově je hodnocen příspěvek ke stávající imisní zátěži u škodlivin NO₂, PM₁₀, PM_{2,5}, benzenu a benzo(a)pyrenu emitovaných záměrem vyvolanou automobilovou dopravou, resp. provozem stacionárních zdrojů emisí.*“ Hodnocen je i kumulativní vliv záměru a nárůstu dopravy na dotčených komunikacích. Chybí však provedení rozptylového modelování pro fázi výstavby záměru vč. prašných výkopových prací, úpravy terénu a výstavby kruhového objezdu. Je třeba upozornit na fakt, že v jiných dokumentacích EIA RS pro výstavbu záměrů provedena byla² a MP RS na str. 3-4 také požaduje, že „*podrobné modelování je provedeno pro vybrané relevantní látky, které mohou být vypouštěny do ovzduší v rámci realizace, provozu (...) hodnoceného záměru.*“
- 2) Kapitola 2 RS popisuje charakteristiku zájmového území. MP RS na str. 4 požaduje, že „*mapové podklady je třeba označit legendou, měřítkem, identifikací souřadného systému a výškopisnými údaji, ze kterých bude patrný reliéf v okolí hodnoceného záměru. Uvedena je také informace o použitém digitálním výškopisu.*“ Část těchto informací v kapitole 2 RS chybí. Je třeba doplnit mapové podklady dle MP RS. Dále je žádoucí přidat popis vzdálenosti budoucí plánované obytné zástavby v Kozomíně a Postřižíně od záměru, a to jak slovně (vzdálenost od záměru), tak i do mapových podkladů na str. 14 RS.
- 3) V kapitole 3 (Metoda výpočtu) RS nejsou uvedeny některé významné limity použité metodiky (např. nemožnost aplikace Gaussovských modelů na situace inverzí a bezvětří, deformace proudění v zastavěné oblasti). Neuvedení omezení a nedostatků modelu neumožňuje kritické posouzení výsledků RS. Je třeba doplnit kritické posouzení použitého modelu. Na str. 15 RS se dále o nejistotách uvádí následující: „*Vkládaná vstupní data popisující hodnocené zdroje emisí (...) mají charakter maximální možné hodnoty. Výsledky získané z takto zadaného výpočtového modelu jsou pak horním odhadem očekávané situace a příslušná nejistota je již uplatněna (zahrnuta) a není relevantní s nejistotou výpočtu dále pracovat (přičítat nebo odečítat).*“ Nejistota stanovení koncentrace matematickým modelem

¹ Viz vnitřní sdělení MŽP, Odboru ochrany ovzduší, k zahájení zjišťovacího řízení k záměru „Pokračování v hornické činnosti – I. etapa Doly Bílina 2019-2035“, ze dne 26.1.2017. Dostupné na https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP471

² Příkladem jsou RS pro záměry „Silniční okruh kolem Prahy, stavba 511, Běchovice – dálnice D1“ (https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP472) a „I/12 Běchovice – Úvaly“ (https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP473), kde byl zhodnocen vliv stavebních prací na kvalitu ovzduší.

může dosáhnout až 50 %.³ Jelikož nelze předpokládat, že emise budou v reálu o až 50 % nižší než do modelu vložené maximální hodnoty, je třeba informace o nejistotách výsledných imisních koncentrací uvést a zohlednit v diskusi o možném překročení imisních limitů vlivem záměru (ovšem nikoli přičítat, nebo odečítat).

- 4) Výpočet příspěvků imisních koncentrací znečišťujících látek byl proveden pro zájmové území o velikosti 3 x 3 km (str. 17 RS). Zájmové území RS je třeba rozšířit z následujících důvodů, z nichž lze odvodit i vhodnou velikost území:
  - Jak lze vidět z prostorové distribuce izolinií koncentrací znečišťujících látek na mapách znázorňujících výsledky modelování, je řada těchto linií na hranici obrázku, tj. zájmového území, přerušena. Nelze tedy zhodnotit, jaké území vyznačují mimo tuto výseč.
  - Výsledné mapy s izoliniemi koncentrací znečišťujících látek také mohou vzbuzovat dojem, že vliv Záměru samotného a také v kumulaci s ostatními záměry na emise látek z dopravy končí na hranici zájmového území. V reálu je však příspěvek k imisní situaci kolem D8 přítomný i dále na jih či sever od Záměru, jelikož automobily také pojedou dále na jih či sever. Toto zavádějící znázornění je způsobeno zahrnutím dopravy jen na krátkých úsecích D8, což je potažmo způsobené malým zájmovým územím uvažovaným v RS.
  - Obce Postřížín, Panenské Břežany a Odolena Voda se nachází v těsné blízkosti dálnice D8, avšak nebyly do zájmového území řešeného RS zahrnuté, budoucí imisní situace zde nebyla hodnocena. Modelování je třeba provést i pro území těchto obcí. To je kritické zejména u benzo(a)pyrenu, kde je již v současné době i v blízkosti dálnice významně překračován imisní limit a obr. 40-43 dokládají další nárůst jeho koncentrací v blízkosti silničních komunikací.
- 5) Kapitola 4.2.1 RS popisuje bodové zdroje znečištění ovzduší:
  - Chybí uvedení informací o výduších dle MP RS (průtoky odpadních plynů a znečištěné vzdušiny, jejich teplota a rychlost ve vyústění, specifikace výduchů – např. výška nad terénem apod.).
  - Chybí také informace o výši emisí ze stacionárních zdrojů ostatních kumulativně hodnocených záměrů v zájmovém území.
  - Tab. 2 obsahuje pro bodový zdroj záměru (vytápění) emisní faktory NO_x, avšak RS je počítána pro NO₂. Emisní faktor NO₂ pro vytápění záměru není uveden
- 6) Kapitola 4.2.2 RS popisuje liniové zdroje znečištění ovzduší. Lze k ní vznést následující připomínky:
  - „*Areál se plánuje obsloužit autobusovou dopravou*“ (str. 18 RS). Připomínka č. 23 k oznámení (str. 35 dokumentace záměru) hovoří v případě provozu záměru o zvýšení zatížení autobusové dopravy, „*kteřá je již v současné době na hraně*.“ Ve vypořádání připomínky se uvádí, že autobusová doprava bude „*vhodně naddimenzovaná, tak aby splnila požadavky pro přepravu zaměstnanců areálu*.“ Tabulka č. 7 na str. 24 RS však udává stejný počet autobusů v nulovém a aktivním stavu. Nárůst počtu autobusů způsobený záměrem není v zahrnutých dopravních intenzitách uvažován.
  - V RS zohledněné intenzity dopravy je třeba popsat dle požadavků MP RS, tj. uvést údaje o intenzitě dopravy v podobě maximálních hodinových počtů vozidel a pojezdů a složení dle charakteristik vozidel (podíl aut používajících vznětové nebo zážehové motory, případně emisní třídy EURO).
- 7) Výpočet příspěvků imisních koncentrací znečišťujících látek byl proveden také ve zvolených dvou výpočtových bodech mimo síť reprezentujících nejbližší obytné objekty

³ Str. 52 RS záměru „Hi tech zpracování plastů včetně povrchových úprav – lokalita Lešná“ (https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_OV8224)

(str. 28 RS). Dále je třeba přidat výpočtové body pro budoucí plánované obytné zástavby v Kozomíně a Postřižíně a specifické výpočtové body ve smyslu MP RS (str. 7): „*volit specifické výpočtové body tak, aby byly vyhodnoceny největší dopady zdroje na obyvatele nebo dopady zdroje na místa s nejvyšší koncentrací obyvatel v zájmovém území a citlivé skupiny obyvatel (nejbližší obytná zástavba, vzdělávací a zdravotní zařízení atd.)*.“ Takovými body jsou např. nejbližší obytná zástavba obce Veltrusy vzdálená přibližně stejně jako zástavba obce Kozomín a dále zástavba obcí Postřižín, Panenské Břežany a Odolena Voda v blízkosti dálnice D8, kde již nyní dochází k překračování ročních imisních limitů PM_{2,5} a benzo(a)pyrenu (viz str. 37 a 46 RS). Dále jsou to i ZŠ a MŠ Úžice, školní zařízení ve Veltrusech apod., pro něž je třeba provést RS a následně vyhodnotit zdravotní rizika.

- 8) Na str. 37 RS se pomocí údajů převzatých z Grafické ročenky ČHMÚ za rok 2018 dokládá význam lokálního vytápění domácností v emisní bilanci zdrojů tuhých látek frakce PM₁₀ a PM_{2,5} v celorepublikovém průměru.⁴ Dle klouzavých pětiletých průměrů jsou totiž roční imisní koncentrace PM_{2,5} v okolí hodnoceného záměru na hranici imisního limitu. V širším území jsou hodnoty imisního limitu lokálně překračovány (zejména v zastavěném území obcí). Na str. 38 RS se upozorňuje na „*jistý potenciál ke vzniku sekundární prašnosti i bez nových (mobilních) zdrojů navázaných na posuzované záměry*“ z důvodu existence neuzpevněné půdy v zájmovém území. Podobně se u stávající silně nevyhovující imisní situace karcinogenního benzo(a)pyrenu na str. 46 RS zdůrazňuje v celorepublikovém měřítku významný vliv lokálních topenišť na překračování imisních limitů. Významnost uvedených zdrojů znečištění sice nelze popřít, avšak uvádění informací o celorepublikové situaci je zavádějící a pro konkrétní lokalitu nemusí být vůbec vypovídající. Tato diskuse není z hlediska procesu EIA pro konkrétní záměr relevantní, tj. není náplní RS tvořící podklad pro EIA hodnotit významnost jednotlivých zdrojů znečištění mimo záměr. Na str. 43 RS se dále uvádí, že pro rok 2040 byl vypočten kumulativní příspěvek na úrovni jednotek procent imisního limitu PM_{2,5} a příspěvek samotného záměru na úrovni desetin procent imisního limitu v lokalitách obytné zástavby, kde se dnes imisní zátěž pohybuje na hranici imisního limitu nebo jej překračuje. Zároveň se ale dodává, že „*reálně lze (...) předpokládat postupné snižování imisních koncentrací v souvislosti s implementací opatření zejména v oblasti lokálních zdrojů vytápění, které mají na imisní zátěž tuhými látkami zásadní vliv (...)* Po realizaci záměru budou navíc dodržována preventivní opatření k eliminaci prašnosti.“ Analogická situace a diskuse je u benzo(a)pyrenu (str. 47-49 RS). Předpokládat snížení imisní zátěže skrze realizaci opatření v oblasti vytápění je mimo kontext RS tvořící podklad pro EIA a navíc alibistické, protože (a) nebudou provedena investorem záměru, tento si pouze nárokuje možnost přispět k imisní zátěži a nikoli ji snížit, (b) daný předpoklad a jeho významnost není v RS nijak konkrétně doložena a (c) do roku zprovoznění záměru je realizace výměny spalovacích zařízení v domácnostech nereálná, celkově se jedná o dlouhodobější záležitost. Navíc efektivita preventivních opatření k eliminaci prašnosti při provozu záměru je nízká až mizivá (zeleň, str. 24 dokumentace) nebo nebyla konkrétně vyčíslena.

Celkově lze konstatovat, že v RS byl prokázán nezanedbatelný imisní příspěvek z provozu záměru v zájmovém území, kde jsou imisní koncentrace benzo(a)pyrenu a PM_{2,5} v současnosti na hranici imisního limitu nebo jej překračují, a to místy i velmi významně. V území, kde je již dnes nevyhovující imisní situace, nelze žádný nový imisní příspěvek způsobený záměrem považovat za nevýznamný. Kumulativní hodnocení nadto prokázalo, že je do budoucna vysoká pravděpodobnost dalšího zhoršování imisní situace prostřednictvím nárůstu intenzity dopravy a realizace dalších

⁴ Zde je třeba důrazně upozornit, že v emisních bilancích ČHMÚ není u dopravy započítán výrazný vliv resuspenze (http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/uoco/isko/grafroc/18groc/gr18cz/II.Znecistovani_CHMU2018.pdf) a samozřejmě se do nich nepromítá ani tvorba sekundárních aerosolů v ovzduší z prekurzorů

plánovaných záměrů, zatímco úvahy o snižování imisní zátěže prostřednictvím modernizace vytápění domácností zůstávají v úrovni spekulací (nebyly nikterak konkrétně prokázány, a navíc nejsou povinné ani závazné). Dále nebyla provedena RS pro výstavbu. V žádném případě se tedy nelze ztotožnit s tvrzením na str. 139 dokumentace, že „na základě všech provedených hodnocení lze konstatovat, že výstavba i provoz záměru nemá významné negativní vlivy na životní prostředí a veřejné zdraví a jeho realizace a provoz jsou akceptovatelné. Ve všech zásadních oblastech životního prostředí nebylo prokázáno nadlimitní či nestandardní působení záměru.“ Podobně nelze tvrdit, že „bylo zjištěno že záměr sám i v kumulaci s okolními plánovanými záměry nebude mít významný vliv na (...) imisní zatížení území“ (str. 27 dokumentace).